

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 05 lutego 2020 r.

WN-I.431.5.2019
WPS-V.431.8.2019

Pani Aneta Nowicka
Przewodnicząca Powiatowego Zespołu
do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności
w Gostyninie
ul. Ozdowskiego 1 A
09-500 Gostynin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie art. 6c ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o *rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2019, poz. 1172, ze zm.), zwanej dalej „ustawą o rehabilitacji” oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 20 grudnia 2012 r. (Dz. U. z 2013, poz. 29), po przeprowadzeniu kontroli sprawdzającej w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Gostyninie, przez zespół kontrolujący w składzie: Ewa Brzezińska starszy inspektor wojewódzki, Ewa Brzezińska-Pucek - starszy inspektor wojewódzki, Stanisław Jarmuda – członek Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Warszawie, działający z upoważnienia Wojewody Mazowieckiego, której wyniki zostały zamieszczone w protokole przekazanym przy piśmie z dnia 1 października 2019 r. (znak: WPS-V.431.8.2019) przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Zespół kontrolujący negatywnie ocenia niezrealizowanie zaleceń pokontrolnych wskazanych w wystąpieniu z dnia 16.07.2018 r., przekazanym po przeprowadzonej kontroli problemowej w dniach od 25.05.2018 r. do 08.06.2018 r. w zakresie powołania lekarzy brakujących specjalizacji mających zastosowanie w procesie orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności oraz w zakresie terminowego załatwiania spraw.

Analiza kadry Zespołu wskazuje, że na czas przeprowadzonej kontroli do Zespołu nie powołano lekarzy o specjalizacji w dziedzinie okulistyki, laryngologii, ortopedii, pediatrii oraz chorób wewnętrznych. Przewodnicząca Zespołu wyznacza przewodniczącego składu orzekającego spośród trzech lekarzy specjalistów w dziedzinie psychiatrii, neurologii oraz chirurgii. Zaistniała sytuacja powoduje brak możliwości orzekania zgodnie z przepisem zawartym w § 19 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2018, poz. 2027), zgodnie z którym na przewodniczącego składu orzekającego powinno się wyznaczać lekarza - specjalistę

w dziedzinie odpowiedniej do choroby zasadniczej dziecka lub osoby zainteresowanej. Członkowie Zespołu spełniają wymogi określone w § 23 ust. 1 w zw. z § 21 ust. 2 ww. rozporządzenia.

Brak zabezpieczenia odpowiedniej kadry lekarzy specjalistów w Zespole wpływa również negatywnie na terminowość rozpatrywania wniosków. Kontrola wykazała dwukrotny wzrost liczby wniosków rozpatrzonych po upływie 1-miesięcznego terminu: z 14% w 2018 r. na 28% w 2019 r. We wszystkich przypadkach nie załatwienia sprawy w terminie wnioskodawcy byli zawiadamiani wraz ze wskazaniem przyczyny nie załatwienia sprawy i terminem jej załatwienia, zgodnie z dyspozycją art. 36 § 1 *Kodeksu postępowania administracyjnego* (Dz. U. 2018 r., poz. 2096, ze zm.). Przyczynę niezałatwienia sprawy w terminie wskazaną w zawiadomieniu stanowił brak lekarza specjalizacji odpowiedniej do schorzenia zasadniczego osoby orzekanej.

Należy podkreślić, że nie dochowywanie terminu do załatwienia sprawy przy stosunkowo małej ilości wydawanych rocznie orzeczeń (990 orzeczeń w 2019 r.) świadczy o niewłaściwej organizacji pracy Zespołu. Konsekwencje zaistniałej sytuacji ponoszą również osoby niepełnosprawne, które korzystają z ulg, uprawnień, świadczeń przyznawanych na podstawie orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności. Opóźnienie w wydaniu orzeczenia uniemożliwia korzystanie z przysługujących praw.

Powiatowy Zespół w Gostyninie spełnia warunki organizacyjne i techniczne określone w § 24 i § 25 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. *w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności*.

Kontrola pod względem formalno-prawnym wykazała, że elementy zawarte w orzeczeniach są zgodne z wymaganiami przewidzianymi w ww. rozporządzeniu.

Aktualnie w Zespole jest stosowana pisemna forma wstępnej weryfikacji załączonej do wniosku dokumentacji, zgodnie z przepisem zawartym w § 6 ust. 2 i 3 ww. rozporządzenia w zakresie kompletności oraz konieczności jej uzupełnienia o badania potwierdzające rozpoznaną chorobę zasadniczą. Zadanie wyznaczenia składu orzekającego jest udokumentowane. Jednocześnie wobec faktu, że w Zespole brakuje lekarzy wielu specjalizacji niezbędnych w postępowaniu dotyczącym orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, adekwatność specjalności do rozpoznanych schorzeń osoby zainteresowanej lub dziecka budzi duże zastrzeżenia.

Analiza posiedzeń składów orzekających zorganizowanych w kontrolowanym okresie wykazała, że czas zaplanowany na przeprowadzenie badania i wywiadów był wystarczający do zebrania rzetelnego materiału dowodowego w celu wydania orzeczenia. Uwagę zwraca mała częstotliwość organizowanych składów orzekających tj. 1-2 tygodniowo, co również wpływa na przekraczanie terminów do rozpatrzenia wniosku.

Analiza akt postępowania orzeczniczego w zakresie dokumentacji medycznej stanowiącej podstawę do wydania orzeczeń o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wykazała, iż jest ona wystarczająca i uzasadnia przyznane rozstrzygnięcie składu orzekającego. Zastrzeżenia budzi fakt niewyczerpującego merytorycznie oraz niepełnego w zakresie wszystkich punktów wypełniania druków *Oceny stanu zdrowia osoby zainteresowanej wystawionej przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego* oraz *Oceny stanu zdrowia dziecka wystawionej przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego*. W większości spraw jedynie dokumentacja medyczna daje podstawę by stwierdzić prawidłowość w zakresie rozstrzygnięcia. Zastrzeżenia

dotyczyły w szczególności niewłaściwego wypełnienia punktu VI dotyczącego opisu zakresu i rodzaju ograniczeń u osoby orzekanej. Stwierdzono również nieprawidłowości polegające na niewyczerpującym merytorycznie formułowaniu uzasadnień stanowiska zajętego przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego, które nie potwierdzają słuszności rozstrzygnięcia w sprawie tj. spełniania przez osobę przesłanek kwalifikujących do określonego stopnia niepełnosprawności/niepełnosprawności oraz indywidualnie ustalonych wskazań.

Analiza kontrolowanych spraw pod kątem prawidłowości, trafności i spójności ocen sporządzanych przez specjalistów – psychologa, pracownika socjalnego, pedagoga oraz doradcę zawodowego. wykazała powtarzające się nieprawidłowości. Zastrzeżenia zespołu kontrolującego dotyczyły niewyczerpującego merytorycznie oraz niepełnego w zakresie wszystkich punktów wypełniania druków: *Oceny funkcjonowania społecznego dla potrzeb postępowania o ustalenie stopnia niepełnosprawności, Oceny zawodowej dla potrzeb postępowania o ustalenie stopnia niepełnosprawności, Oceny psychologicznej dla potrzeb postępowania o ustalenie stopnia niepełnosprawności, Oceny psychologicznej dla potrzeb postępowania o ustalenie niepełnosprawności oraz Oceny pedagogicznej dla potrzeb postępowania o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności osób realizujących obowiązki szkolny.* Oceny nie dokumentowały rzetelnie poziomu funkcjonowania osoby, treści zawarte w Ocenie były niespójne z rozstrzygnięciem. Należy przy tym wskazać fakt nieprawidłowego formułowania uzasadnień – uzasadnienie było niewyczerpujące merytorycznie, brakowało odniesienia się do standardów orzeczniczych, przesłanek niepełnosprawności lub stopni niepełnosprawności i indywidualnego poziomu funkcjonowania osoby orzekanej.

Stwierdzono również, że w razie odmiennej oceny co do rozstrzygnięcia w składzie orzekającym, członek składu orzekającego nie zgłaszał na piśmie zdania odrębnego do czego obowiązuje przepis zawarty w § 9 pkt 3 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

W toku kontroli ustalono, iż w 6 sprawach do składu orzekającego wyznaczono niewłaściwego specjalistę: w 4 przypadkach osoby ze schorzeniami właściwymi dla oceny psychologa wyznaczono pracownika socjalnego lub doradcę zawodowego, w 2 sprawach dotyczących dzieci w wieku przedszkolnym wyznaczono pracownika socjalnego zamiast psychologa. Zgodnie z wytycznymi Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych przekazany przy piśmie z dnia 6 listopada 2015 r. począwszy od 1 stycznia 2016 r. w przypadku orzekania dzieci do ukończenia 16 r. ż. do składu orzekającego powinien być wyznaczany psycholog lub pedagog, zaś udział pracownika socjalnego jest nieuzasadniony.

W związku z powyższymi ustaleniami zalecam

1. powołanie w skład Zespołu lekarzy brakujących specjalizacji mających zastosowanie w procesie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności tj. okulisty, laryngologa, ortopedy, pediatrii oraz chorób wewnętrznych;
2. bezwzględne wyznaczanie do składów orzekających lekarzy o specjalizacji odpowiedniej do choroby zasadniczej dziecka lub osoby zainteresowanej zgodnie z § 19 ust. 2 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności;
3. prowadzenie postępowań w sprawie wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności z zachowaniem terminów załatwiania spraw wynikających z przepisów

- ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* oraz rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności;
4. zapewnienie uczestnictwa właściwego specjalisty w składach orzekających, adekwatnie do indywidualnej sytuacji osoby orzekanej lub dziecka (cel złożenia wniosku, rozpoznanie zasadnicze, wiek, aktywność zawodowa) oraz zakresu sporządzanej Oceny;
  5. podniesienie jakości orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności poprzez podjęcie skutecznych działań zapewniających:
    - a. każdorazowe formułowanie wyczerpujących merytorycznie ustaleń, rzetelne wypełnianie druków *Oceny stanu zdrowia*, w szczególności punktu dotyczącego zakresu i rodzaju ograniczeń stwierdzonych u osoby zainteresowanej lub dziecka;
    - b. wyczerpujące merytorycznie formułowanie uzasadnień stanowiska zajętego przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego, które potwierdza słuszność rozstrzygnięcia w sprawie;
    - c. każdorazowe formułowanie wyczerpujących merytorycznie ustaleń orzecznich, rzetelne wypełnianie druków *Ocen* sporządzanych przez specjalistów - członków składu orzekającego w zakresie wszystkich punktów, w szczególności w przedmiocie poziomu funkcjonowania osoby;
    - d. rzetelne wypełnianie *Ocen* sporządzanych przez specjalistów - członków składu orzekającego z uwzględnieniem uzasadnienia ustaleń orzecznich, spójnych ze wszystkimi danymi zawartymi w powyższych *Ocenach*;
    - e. prawidłowe uzasadnianie ustaleń orzecznich specjalistów z uwzględnieniem prawidłowej wykładni przepisów prawa;
  6. udział członków Zespołu (lekarzy i specjalistów), których jakość wypełnianych *Ocen* budziła zastrzeżenia kontrolujących w szkoleniach doskonalących w zakresie stosowania przepisów, standardów i procedur postępowania w sprawach dotyczących orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności w roku bieżącym.

Działając na podstawie § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych przekazuję niniejsze zalecenia, oczekując w terminie 1 miesiąca od daty doręczenia wystąpienia pokontrolnego zawiadomienia przez kierownika jednostki kontrolowanej o sposobie wykorzystania uwag i wykonania zaleceń pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

Jednocześnie informuję, że treść niniejszego wystąpienia pokontrolnego ogłoszona zostanie w Biuletynie Informacji Publicznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, na stronie internetowej: bip.mazowieckie.pl.

Do wiadomości:

Pan Arkadiusz Boruszewski

Starosta Powiatu Gostynińskiego